

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

អតីតកងការពារផ្តល់សក្ខីកម្មដ៏ពិស្តារទាក់ទងនឹងប្រតិបត្តិការក្នុងគុក ប៉ុន្តែគុណការបន្ទាញពីការព្រួយបារម្ភអំពីភាពដែលអាចខ្វែងប្រែបានរបស់អតីតកងការពារនេះ

សាល ដែកសាន់

អតីតកងការពារគុក ប្រាក់ ខន ត្រូវបានណែនាំខ្លួនថាជាសាក្សីបន្តរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រាប់ថ្ងៃនេះនៅក្នុងតុលាការកាត់ទោសប្រធានគុក កាំង ហ្គេចអ៊ាវ (ហៅ ខុច) ។ តាមរយៈសំណួរពីចៅក្រម យ៉ា សុខន, ស៊ីលរៀ ខាតហ្វាយត៍ និងចៅក្រម ហ្សង់ម៉ាក ឡាវីញ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង បានត្រួតពិនិត្យលើព័ត៌មាននៃការចូលរួមសកម្មភាពរបស់ ប្រាក់ ខន ជាមួយនឹងខ្មែរក្រហមចាប់តាំងពីពេលដែល ប្រាក់ ខន បានចូលបំរើបដិវត្តន៍ រហូតដល់ថ្ងៃដោះរបស់រៀតណាមនៅឆ្នាំ១៩៧៧ ។

ប្រាក់ ខន អាយុ៥៧ ដំបូងឡើយបានចូលក្នុងផ្នែកកសិកម្មនៅស្រុក៥៦ តាខេ ឆ្នាំ១៩៧២ ។ មួយរយៈខ្លីក្រោយមក ប្រាក់ ខន ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកងយោធពល ហើយផ្លាស់ទៅព្រៃសជាកន្លែងដែល ប្រាក់ ខន បានជួយលើកទំនប់ទឹក ដឹកប្រឡាយ និងធ្វើស្រែ ។ ពីរបីខែក្រោយមក ប្រាក់ ខន ក៏ត្រូវបានបញ្ជូនទៅកន្លែងថ្មីម្តងទៀតដែលលើកនេះមកធ្វើជាកងការពារមន្ទីរស-២១ ដែលត្រូវបានស្គាល់ថា គុកទួលស្ទែង ។

ពេលមកដល់មន្ទីរស-២១ ប្រាក់ ខន ត្រូវបានដាក់ឲ្យនៅជាមួយក្រុមមួយដែលមានអ្នកយាមការពារប្រដាប់ដោយអាវុធពី១០ ទៅ១២នាក់ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ ហ៊ឹម ហ៊ុយ និងសមមិត្ត ហី ។ ក្រុមរបស់ ប្រាក់ ខន ទទួលខុសត្រូវលើការត្រួតពិនិត្យរាល់ការចេញចូលក្នុងបរិវេណគុក ។ ខណៈពេលដែលធ្វើការរយៈពេល១២ម៉ោង ក្បែរមាត់របងគុកដើម្បីបញ្ជូនអ្នកទោសចូលក្នុងបរិវេណគុក ប្រាក់ ខន បានផ្តល់សក្ខីកម្មថា គាត់បានឃើញឡានដឹកជនរងគ្រោះត្រូវបានបើកចូលក្នុងគុក ។ សម្រាប់ឡានធំៗមានដឹកមនុស្សពី២០ ទៅ៣០ នាក់ ចំណែកឡានតូចៗមានដឹកមនុស្សប្រហែល ១០ នាក់ ។ ចំណែក“ខ្មាំង” ត្រូវបាននាំមកជាមួយនឹងសមាជិកគ្រួសារគេ ដូច្នោះឡានភាគច្រើនមានដឹកបុរស ស្ត្រី និងក្មេងៗ ។ អ្នកទោសខ្លះបានជាប់ខ្មោះ ហើយត្រូវបាននាំចូលក្នុងគុកភ្លាមតែម្តង ខណៈពេលដែលអ្នកទោសដទៃទៀត មិនត្រូវបានចាប់ខ្លួនឲ្យត្រឹមត្រូវនៅឡើយទេ ។ អ្នកទោសដែលមិនត្រូវបានចាប់ខ្លួនត្រឹមត្រូវទាំងអស់នេះត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់ដុះមួយដែលមាន ហ៊ឹម ហ៊ុយ និងកងការពារដែលនៅក្រោមបញ្ជារបស់ ហ៊ឹម ហ៊ុយ ធ្វើការចាប់ខ្លួនដាក់ខ្មោះ និងចងបិទមុខអ្នកទោសទាំងនោះ បន្ទាប់មកបញ្ជូនដាក់លើឡានរិញ និងនាំចូលទៅក្នុងគុក ។ ជាមួយគ្នានេះ ប្រាក់ ខន ក៏បាន

និយាយថា គាត់បានឃើញឡានដឹកអ្នកទោសពេញៗ ធ្វើដំណើរចេញពីកុកក្នុងចំនួនប្រហាក់ប្រហែល
នឹងអ្នកទោសដែលដឹកចូលកុកដែរ ។ ប្រតិបត្តិការបែបនេះបានផ្តល់នូវចំណាប់អារម្មណ៍មួយថា មន្ទីរ
ស-២១ បានប្រតិបត្តិការងារតាមរបៀបជាខ្សែសង្វាក់ដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ។

ប្រាក់ ខន បានបន្តពិភាក្សាទៅលើទិដ្ឋភាពផ្នែករដ្ឋបាលនៃការឃុំខ្លួនអ្នកទោស ។ ក្រោយពីចាប់
ខ្លួនហើយ អ្នកទោសត្រូវបានបែងចែកជាផ្នែកដោយ ខុច ដោយយោងទៅតាមអំណាចរបស់គាត់ ។
អ្នកទោសធម្មតាត្រូវបានឃុំក្នុងកុកទួលស្មែង ចំណែកឯអ្នកទោស “សំខាន់” ត្រូវបានឃុំក្នុងកុក
“ពិសេស” មួយដែលស្ថិតនៅក្រៅបង្គន់កុកទួលស្មែង ។ ពេលមកដល់កុក អ្នកទោសដែលមកជាក្រុមសារ
ត្រូវបានបំបែកចេញពីគ្នា ។ បុរស និងស្ត្រី ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅក្នុងអគារខុសគ្នា ចំណែកក្មេងៗត្រូវ
បានយកទៅសម្លាប់ភ្លាមៗតែម្តង ។ ប្រាក់ ខន បាននិយាយថា មានពេលមួយនោះ ប្រធានរបស់
គាត់បានយកក្មេងដែលមានអាយុប្រហែល៧-៨ខែ ចេញពីដៃម្តាយក្មេងនោះ ហើយបោះក្មេងនោះ
ឡាក់ពីកុកនៅជាន់លើដែលធ្វើឲ្យក្មេងនោះស្លាប់បាត់ទៅ ។ បន្ទាប់មក ប្រាក់ ខន ត្រូវបានបញ្ជា
ឲ្យយកក្មេងនោះទៅកប់ ។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៦ ក្រោយពីបានធ្វើការជាកងការពារនៅខាងក្រៅកុកទួលស្មែងមក ប្រាក់
ខន ត្រូវបានបញ្ជូនមកកងសួរចម្លើយរបស់មន្ទីរស-២១ ។ ដោយធ្វើការពិភាក្សាលើវិធីសាស្ត្រដែល
ខ្លួនបានរៀនពីរបៀបបំពេញតួនាទីថ្មីនោះ ប្រាក់ ខន បាននិយាយថា គួនថ្នាក់រៀនប្តូរមេរៀនគ្រឹមត្រូវ
ស្តីពីការសួរចម្លើយឡើយនៅពេលដែលគាត់ចាប់ផ្តើមការងារ ។ ប៉ុន្តែ អ្នកដែលត្រូវជ្រើសតាំងថ្មីទាំង
អស់នេះ ត្រូវបានចាត់ឲ្យទៅជាមួយអ្នកសួរចម្លើយជំនាញដើម្បីហាត់រៀនរយៈពេលពីរ-បីខែដោយធ្វើ
ការសង្កេត និងរៀនពីរបៀបទាញយកចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោស ។ យ៉ាងណាមិញ មួយរយៈពេល
ក្រោយមក ប្រាក់ ខន បាននិយាយថា ខុច ចាប់ផ្តើមការបង្រៀនវគ្គសិក្សានៅ “សាលា
នយោបាយ” ជាកន្លែងដែលគាត់បានបង្រៀនអ្នកសួរចម្លើយពីមនោគមវិជ្ជានយោបាយ វិធីសាស្ត្រ
សួរចម្លើយ និងការធ្វើទារុណកម្មមិនឲ្យស្លាប់ រួមមាន ការឆក់ខ្សែភ្លើង ការចាក់ម្ជុលចូលក្នុងក្រចកដៃ
វាយនឹងរំពាត់ និង វាយដំទាត់ជាក់ ។ ប្រាក់ ខន ក៏បាននិយាយថា ខុច បានបង្រៀនពីវិធីសាស្ត្រ
នៃការប្រមាថមាក់ងាយ ដោយបង្កាប់ឲ្យអ្នកសួរចម្លើយបង្ខំឲ្យអ្នកទោស ស៊ីលាមកខ្លួនឯង និងលាមក
សត្វផ្លែ ។

ក្រោយមកទៀត ប្រាក់ ខន បានឆ្លើយនឹងសំណួរទាក់ទងនឹងសេចក្តីលម្អិតនៃវិធីដឹកនាំក្នុងការ
អនុវត្តការសួរចម្លើយ ។ ប្រាក់ ខន បានពន្យល់ថា កងសួរចម្លើយដែលដឹកនាំដោយ ខុច និងអ្នក
ដឹកនាំទីពីរគឺ បង ហ៊ី ត្រូវបានបំបែកចេញជាបីក្រុម៖ ក្រុមត្រជាក់ ក្រុមក្តៅ និងក្រុមអង្គាម ។ ក្រុម

ត្រូវដាក់ យកចិត្តទុកដាក់លើអ្នកទោសដែលពិចារណាមើលទៅដូចជាមិនសូវសំខាន់ប៉ុន្មានទេ ហើយនឹង គ្រាន់តែអនុវត្តសួរសំណួរទាក់ទងនឹងការដាក់សម្ពាធលើផ្នែកនយោបាយតែប៉ុណ្ណោះ ។ ចំណែកឯ ក្រុម ក្តៅវិញ បានធ្វើទារុណកម្ម ដើម្បីទាញយកចម្លើយសារភាពពីអ្នកទោសទាំងនោះ ដែលពិចារណាមើល ទៅដូចជាមានព័ត៌មានសំខាន់ជាង ។ ប្រសិនបើក្រោយពីត្រូវបានសួរសំណួរដោយក្រុមក្តៅហើយ អ្នក ទោសនៅតែមិនបានផ្តល់ចម្លើយសារភាពទេនោះ ក្រុមអង្គមដែលមាន ប្រាក់ ខន ជាសមាជិក នឹង ត្រូវបានបញ្ជាឱ្យអនុវត្តវិធីសាស្ត្រធ្វើទារុណកម្ម និងធ្វើការប្រមាថមាក់ឆាយដើម្បីសម្រេចនូវកាតព្វកិច្ច នេះ ។

សម្រាប់ការសួរចម្លើយពិសេសណាមួយ ប្រាក់ ខន បាននិយាយថា ដំបូង ប្រាក់ ខន នឹង ទទួលបញ្ជាពី ខុច តាមរយៈទូរស័ព្ទ ឬសារសរសេរដោយដៃដែលបង្កប់ទ្រូ ប្រាក់ ខន សួរចម្លើយ អ្នកទោសណាម្នាក់ ។ បន្ទាប់មក ប្រាក់ ខន នឹងស៊ើបរកមើលព័ត៌មានថាតើអ្នកទោសរូបនោះត្រូវបាន ឃុំឃាំងនៅកន្លែងណា ហើយធ្វើការស្នើសុំដើម្បីនាំអ្នកទោសនោះមកឱ្យកាត់ និងពេលមកដល់ក៏បណ្តើរ អ្នកទោសចូលទៅក្នុងបន្ទប់សួរចម្លើយ ។ ក្រោយមក អ្នកទោសនឹងត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់កុករបស់គេ វិញរហូតដល់ថ្ងៃបន្ទប់ពេលដែលការសួរចម្លើយចាប់ផ្តើមធ្វើបន្តទៀត ។

ជាមួយគ្នានេះ ប្រាក់ ខន ក៏បានរៀបរាប់ពីស្ថានភាពកុកទូទៅនៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ដែលបាន ផ្តល់ឱ្យនូវសេចក្តីលម្អិតប្រហាក់ប្រហែល ឬដូចគ្នានឹងសាក្សីដទៃទៀត ។ ខណៈពេលដែលមិនបានឃើញ ពីស្ថានភាព “កុកពិសេស” ប្រាក់ ខន បាននិយាយថា អ្នកទោសមួយភាគធំត្រូវបានដាក់ឃុំក្នុងកុក សម្រាប់ឃុំអ្នកទោសតែម្នាក់ និង បន្ទប់សម្រាប់ឃុំអ្នកទោសរួមតាមអក្សរ B, C, និង D ក្នុងរបងកុក ទួលស្មែង ។ កុកសម្រាប់ឃុំអ្នកទោសតែម្នាក់ ត្រូវបានប្រើសម្រាប់អ្នកទោសដែលត្រូវបានសួរចម្លើយ ជាញឹកញាប់ ចំណែកឯបន្ទប់សម្រាប់ឃុំអ្នកទោសរួមត្រូវបានប្រើជាដុះឃុំឃាំង ។ មនុស្សរិកលចរិក ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅក្នុងកុកសម្រាប់អ្នកទោសតែម្នាក់ ។ បុរស និងស្ត្រីត្រូវបានឃុំនៅក្នុងបន្ទប់ដាច់ដោយ ឡែកផ្សេងគ្នា និងដែលស្ថិតនៅក្នុងស្ថានភាពផ្សេងគ្នាផងដែរ ។ ប្រាក់ ខន បានរៀបរាប់ពីបន្ទប់ឃុំអ្នក ទោសរួមដូច្នោះថា បន្ទប់នីមួយៗមានអ្នកទោសពីរជួរដែលក្នុងមួយជួរមាន៧នាក់ដេកលើគង្គការ៉ូ ហើយ ជើងត្រូវជាប់ខ្លោះនឹងរន្ធដែកវែង ចំណែកស្ត្រីវិញមិនត្រូវបានជាប់ខ្លោះ ហើយអាចធ្វើចលនាបាននៅ ក្នុងបន្ទប់ដោយទូររបស់នោះបានចាក់សោរជាប់ពីខាងក្រៅ ។

សម្រាប់តម្រូវការមូលដ្ឋានចាំបាច់វិញ អ្នកទោសត្រូវបានទទួលរបបបឋមដ៏តិចតួច និងកេះដាក់ គ្រាប់ទទេមួយសម្រាប់បន្ថែមផង ហើយត្រូវបានយកទៅសម្អាតដោយអ្នកយាមរៀងរាល់ពីរ-បីថ្ងៃ ម្តង ។

ទោះបីជាសាក្សីបានចំណាយពេលយ៉ាងច្រើននៅពេលព្រឹកនេះ ដោយបានផ្តល់នូវសេចក្តីលម្អិត ដែលផ្តល់ភស្តុតាងតាមរយៈសក្ខីកម្មពីអតីតកាលនៅចំពោះមុខតុលាការយ៉ាងណាក្តី ក៏ក្រោយពីពាក់ កណ្តាលថ្ងៃនៃដំណើរការនេះ ទាំងចៅក្រម ស៊ីរៀលខាតហ្គ្រាយ និងចៅក្រម ហ្សង់ ម៉ាកឡាវីញ បានបញ្ចេញនូវការដឹងដល់ក្នុងក្រុមសម្ភាសន៍ទាំងនឹងភាពដែលអាចជឿបានរបស់សាក្សី ។ ដោយបាន បង្ហាញឲ្យឃើញពីភាពដុយគ្នា និងភាពមិនស៊ីជម្រកគ្នាដែលនិយាយដោយសាក្សី អ្នកស្រីចៅក្រម ខាតហ្គ្រាយ បានកត់សម្គាល់ថា ប្រាក់ ខន កាលពីមុនបាននិយាយថា គាត់បានឃើញស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ជាប់យុំនៅក្នុងមន្ទីរស-២១ ដុយទៅវិញនៅថ្ងៃនេះ ប្រាក់ ខន បានអះអាងខុសពីសក្ខីកម្មដើម ។ បន្ថែមលើការកត់សម្គាល់នៃភាពដុយគ្នានេះ លោកចៅក្រម ឡាវីញ បានបង្ហាញថា ប្រាក់ ខន បាន ប្រាប់ចៅក្រមស៊ីបអឌ្ឍេតថា ខុច ពេលខ្លះមានវត្តមាននៅក្នុងពេលសួរចម្លើយ ដោយឡែកថ្ងៃនេះ ប្រាក់ ខន បានប្រាប់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា ខុច មិនដែលធ្លាប់មានវត្តមានក្នុងពេលសួរចម្លើយ ទៅវិញ ។ សក្ខីកម្មដ៏មានដល់ប៉ះពាល់ខ្លាំងបំផុតដល់ការកាត់ទោសនេះហាក់បីដូចជាបានកើតឡើងខណៈ ពេលដែលអ្នកស្រីចៅក្រម ខាតហ្គ្រាយ បានសួរថាតើសាក្សីបានចង់ចាំច្បាស់លាស់នូវសក្ខីកម្មដែលខ្លួន បានផ្តល់ឲ្យដែរឬទេ ឬសាក្សីពេលខ្លះអាស្រ័យលើអ្វីដែលមនុស្សបានប្រាប់គាត់កាលពីពេលថ្មីនេះ ។ សាក្សីបានឆ្លើយថា “ពិតជាអីចឹងមែន” ។ ដោយសារតែអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា មិនមានវិធានគឺវិន័យប្រឆាំងនឹងពាក្យចោមរាម ដូចជាការផ្តល់ចម្លើយបែបនេះ ហើយបើពិចារណាទៅ លើភាពដុយគ្នាវិញ សក្ខីកម្មរបស់សាក្សីទាំងស្រុងហាក់បីដូចជាមិនសូវមានភាពជឿជាក់ប៉ុន្មានទេ ។